

Is ons kapitalisme nog wel veilig bij de VVD?

- By Menno Tamminga, www.nrc.nl
- [Origineel bekijken](#)
- mei 8ste, 2017

Wie hoort in dit rijtje niet thuis? Rusland. Indonesië. China. VVD. Inderdaad de VVD. Want dat is geen land, maar een politieke partij die verzeild is geraakt in een gevalletje van *crony capitalism*. In het vrienden (*cronies*)- en familiekapitalisme doen zakelijke regels en normen er niet zoveel toe. Het gaat om leven en laten leven, smeren en fêteren, waar alle partijen beter van worden of belang bij hebben.

Zo ging dat in de voormalige Sovjet-Unie bij de privatisering van staatsbedrijven. Zo gaat dat in China bij bedrijven die grote buitenlandse investeringen willen doen. Een coterie van topmanagers, financiers, politici en ambtenaren regelt 't.

Bij de VVD is het *crony capitalism* [de kluwen van politieke en persoonlijke relaties](#) bij de overname van crematiebedrijf De Facultatieve door enkele investeerders, waaronder directeur en VVD-voorzitter Henry Keizer. Twee andere VVD-politici, de senatoren Loek Hermans en Anne-Wil Duthler, waren ook geïnvolveerd. Duthler bij het bedrijf dat werd verkocht. Hermans bij datzelfde bedrijf én bij de verkoper. Die verkoper was een vereniging. Zo'n organisatievorm is extra kwetsbaar voor vriendjes- en familiepolitiek. Net als stichtingen. Bestuurders kunnen hun eigen opvolgers rekruteren zonder adequate toetsing door buitenstaanders op deskundigheid of onafhankelijkheid. De bestuurders hebben wel macht, maar ontmoeten geen of weinig tegenmacht.

Keizer is nu de kop van Jut en zijn (gebrek aan) integriteit het verwijt. Maar die politieke vrienden? Zij gunden hem een voordelige overname. De prijs die Keizer en zijn investeerders betaalden lag ver onder de waarde van de onderneming. Stond Keizer na de verkoop bij zijn politieke vrienden in het krijt? Of was het een wederdienst?

Wat de integriteit van Keizer cum suis betreft: essentieel in *crony capitalism* is dat je geen regels of wetten overtreedt. Je zet juist de regels naar je hand. Dus je praat niet mee als jouw overname in de vergadering wordt besproken en verlaat tijdelijk de bijeenkomst. En je laat een extern onderzoek doen naar de waarde van het bedrijf dat je wilt kopen. Als extra waarborg.

Natuurlijk is de directie zelf de bron van de informatie voor die waardebepaling. Zo werkt het. Neem de overname van mediabedrijf TMG (onder meer *De Telegraaf*) door grootaandeelhouder Van Puijenbroek en Mediahuis, ook eigenaar van NRC Media. [Drie zakenbanken hebben het bod bekeken](#) op verzoek van de directie en de commissarissen van TMG. Ze vertrouwen op de informatie van de TMG-top. Ieder oordeelt dat de prijs van 6 euro per aandeel eerlijk en billijk (*fair*) is. Zij melden niet dat er ook een bod is van 6,50 euro per aandeel van Talpa van mediamagnaat John de Mol. Twee biedingen, twee verschillende bedrijfswaarden. Dat kan dus.

Keizer heeft de schijn van een belangentegenstelling zeker tegen zich, maar hé: daar zaten toch allemaal volwassen mensen aan tafel? Die weten, of móeten weten waar Abraham de mosterd haalt? Wie Keizer onderzoekt, moet zijn politieke vrienden in deze transactie ook onderzoeken. Want hogere belangen dan Keizers VVD-voorzitterschap staan op het spel. Wie *crony capitalism* toedekt,

zet de bijl aan de wortel van het klassieke kapitalisme waar de VVD voor staat. Of stond? Dat klassieke kapitalisme draait om rendementsgerichte eigenaren, adequaat toezicht door onafhankelijke commissarissen of eigenaren en minimale macht van achterkamertjes. Je wilt als liberale partij niet in één adem genoemd worden met China en Rusland, toch?